

Tom: LXXVI. Miscell:

~~G.H. 70.~~ EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.
VITEBERG.

17-18.

SIGNAT. 61515CCCXIII.

hh)

PROGRAMMA PENTECOSTALE,

In quo remotis peregrinis,
vera sententia de septem spiritibus
Apoc. 1. v. 4. in honorem SPIRITVS
SANCTI proponitur

à
RECTORE & SENATU ACADEMIÆ REGIOMONTANÆ

ANNO reparatae Salut.

M. D. C. XXXV.

Typis Laurentij Segebadij.

Hodiernam solemnitatem in præcipuis festis esse venerandam; omnium Christianorum corda agnoscunt: Nec dubiũ est, quanta huic Festo reverentia tribuatur, quod *Spiritus Sanctus* excellentissimo sui muneris miraculo consecravit. Ab illo namq; die, quo *Dominus* super omnium cœlorum altitudinem ad Dextram Dei Patris confessus ascendit, *decimus est* iste, qui ab eiusdem Resurrectione *Quinquagesimus* nobis in eo, à quo cœpit, illuxit, magna Mysteria in se continens, & Veterum Sacramentorum & Novorum; quibus manifestissimè declaratur, & Gratiam præ nuntiata fuisse per legem, & legem impletam esse per gratiam. Hodierna die Christus Dominus Diabolicum post Triumphum, residens ad dexteram Patris, discipulis dona largitus est, Spiritus S. cœlestia munera. Ab hoc die Tuba Evangelicæ prædicationis intonuit; ab hoc die imbres charismatum, flumina benedictionum, omne desertum, & universam aridam rigaverunt. His, aliisque documentis, quibus innumerabiliter divinorum Eloquiorum coruscat auctoritas; ad Venerationem Pentecostes unanimiter incitemur, exultantes in honorem Spiritus S. per quem omnis Christianorum Ecclesia sanctificatur, omnis anima rationalis imbuitur; Quĩ inspirator fidei, Doctor scientiæ, fons dilectionis, signaculum castitatis, & totius est causa virtutis. Ac ne nos etiam nostro videamur deesse officio, in honorem Spiritus S. arduam illam, & difficilem *B. Iohannis Theologi* appreciationis formulam Apoc: c. i. v. 4. quã septem Spiritus adorabundus invocat, *septemq; Ecclesis pacem & Gratiam* ab ipsis optat, piã meditatione expendere nobiscum constituimus: ubi remotis variis, iisque à mente & scopo Spiritus S. alienis sententiis & interpretationibus, tandem genuinum assignaturi sumus sensum.

Sic autem habent verba d. l. Apoc: i. v. 4. *Gratia vobis & pax ab eo, qui est, & qui erat, & qui venturus est, & à septem Spiro*

Spiritibus, qui in conspectu eius Throni sunt: v. 5. Et à Iesu Christo, qui est Testis fidelis, primogenitus mortuorum, &c. Ubi mentione eius, qui est, & qui erat & qui venturus est v. 4. intelligit B. Iohann: Deum Patrem: quid verò septem Spiritus introducendo, eosq; intra Deum Patrem & Deum Filium collocando sibi velit? non omnes Interpretes mentem Spiritus S. assecuti sunt, ac proinde in diversas sententias divisi abeunt.

Quidam inter Pontificos per septem Spiritus intelligunt Spiritus creatos, eosq; Angelos: ideoq; hinc colligunt Angelorum invocationem esse licitam, quâ in parte provocant ad exemplum B. Iohann: h. l. is namq; ex ipsorum mente ab Angelis precatur Ecclesis gratiam & pacem, eosq; adeò facit consortes uti largitionis donorum, ita invocationis Deo Patri & Filio cõmunis. Ita sentit Blas. d. Viega super b. l. Francisc. Ribera. Nicol. Serar. cõmentar. lib. 4 super Ios. c. 5. quest. 40. & super Apoc. h. l. Becan. lib. de invocat. Sanct. Cornel. à lapid. super b. l. & super Zachar. c. 3. v. 9. Gabriel Vasquez tom. 11. super Thom: part. 1. disputat. 180. num. 3. & disput. 244. num. 4. Argumentum hinc desumit, opinione suâ, invictum pro Angelorum invocatione Petrus Cudsemius in desperata Calvinii causa edit. A. 1609. Mogunt. p. 132. Ceterùm multa obstant, quo minus hanc papisticam Glossam admittamus: 1. Namq; sic competeret Angelis cultus latriæ, dum statuuntur assumi in consortium largitionis donorum spiritualium, & invocationis: qui tamen non nisi soli Deo competit, fatente Bellarm. lib. 1. de B. S. cap. 12. 2. Quia bona spiritalia, nullibi ab Angelis conferri dicuntur in verbo Dei, ideo quia superant vires creaturæ, fatente iterum Bell. l. 1. d. S. B. c. 17. inter quæ Pax superat omnem intellectum adeoq; Angelicum Philipp. c. 4. v. 7. 3. Quia Angeli ut Spiritus creati nullibi inter Deum Patrem, & Filium collocantur, in formula invocationis, uti quidem hęc septem Spiritus referuntur inter primam, & secundam Dei-

tatis personam. 4. Quia juxta Pontificiorum dogma, sancti Beati, sive etiam Angeli non sunt invocandi ceu largitores bonorum, ut nobis vel gloriam vel gratiam & alia (v.g. pacem) media concedant. *Bellarmin. lib. 1. d. S. Beat. c. 17.* 5. Quia doctiores & cordatiores Pontificij ab hac sententia divortium faciunt, eamque inter reliquos impugnavit argumentis octo *Ludovicus ab Alcasar in commentar. super hunc locum*: quæ apud auctorem videri poterunt, quæ etiam bona fide producit *M. Frideric Sengebbhar. tract. circumc. p. 38.* ac adversæ partis exceptiones ex *Alcasare* doctè refutat.

Secundo alij per septem spiritus intelligunt Angelos ministrantes, non itaque adorandos; sed Christo subiectos. Hoc sensu explicat *Andreas Casar. Capadoc. Episcop. & cum eo Arethas in comment. supra Apoc. fol. 640 A.* qui expresse nominant Angelos ministros in communi honore cum Deo locari; sed ad eum modum quo introducuntur *1. Thimot. cap. 5. v. 21.* Hanc sententiam tuentur *Flaccus Illyric. part. 1. clav. scripturae. Beza in annotationibus majoribus. Leo Judæ super Apocal. Aug. Marloratus in commentar. Johann: Alba Carthusian. Centur. animadvers. c. 99.* qui statuit per quandam inversionem B. Johannem locutum esse, ita ut sensus sit: Et à septem spiritibus, qui in conspectu ejus Throni sunt, hoc est, ab eo, in conspectu Throni cuius sunt septem spiritus; quam trajectionem ex aliis Scripturæ S. locis evincit; hanc expositionem non inconcinam existimat *Andreas Rivetus in commentar. super Hose. c. 12. fol. 350. fac. 2.* Hi ergo omnes per spiritus septem intelligunt Angelos Deo subiectos, honoris & cultus divini exsortes. At, stante hac explicatione, manet prior difficultas, siquidem Angeli, in appreciationis formula medium inter duas Deitatis personas obtinerent locum. 2. Cultus invocationis esset ad eas directus, quam particula *Domini* ter iterata certò importat; atque ita una opera Angeli largitores bonorum spiritualium essent statuendi. Speciosiore

florem quidem agnoscimus *Iohann: Alb: expositionem*, ita ut objectum, ad quod adoratio dirigitur *sit ipse Deus, non vero Angeli*, obtinente illa traiectione: Vix tamen & hæc admitti poterit, ideo quod tum præsupponat, verbis hæc intelligi ipsum Christum, cujus tamen mentio, & invocatio sequenti demum versu 5. subjicitur. 2. Tum quod procedat colligendo à particulari ad particulare. 3. Tum quod literam deferat citra necessitatem. 4. Tum denique quod appreciationis formulam, in qua objectum distinctè invocationis & cultus citra ullam traiectionem intelligendum, mutet in vulgarem loquendi Scrip. S. morem & consuetudinem. 5. Accedit & hoc, quod ejusmodi traiectionem loca parallela in sequentibus cap. 4. v. 5. c. 3. v. 1. c. 5. v. 6. prorsus respiciant.

Tertio non desunt, qui septem spiritus interpretentur per septem *Virtutes providentiæ divinæ*, vel per septem *Dei attributa*; in quibus divinæ providentiæ perfectio consistit. Sic ex *Pontificis* explicat *Ludov. ab Alcazar. Hispan. super Apocalyps.* ubi simul illas virtutes providentiæ divinæ, illaque attributa exprimit ceu sunt *Fortitudo, Beneficentia, Equitas, Sapientia, Patientia, Comminatio & Severitas.*

Quarto per septem spiritus intelligunt quidam septem Ecclesiarum Asiaticarum *Episcopos* vel *Presbyteros.*

Quinto nonnulli hanc appreciationis formulam accipiunt de donis spiritus S. quorum mentio fit *Esa. c. 11. v. 2.* referente *Arethæ* super *Apocalyps.* Quia verò istæ ceu peregrinæ interpretationes ab aliis sufficienter refutatae sunt: nolumus actum agere.

Sexto per septem spiritus ante Thronum apparentes nonnulli intelligunt ipsum Deum in Throno sedentem, adeoque in specie *Dei Filium* ceu secundam Deitatis personam, ad designandam ipsius Majestatem. Cujus interpretationis auctor est *Andre: Rivetus in commentar: super Hof. c. 12. fol. 350. fac. 2,* ubi sic scribit: *Addo, aliquando caelum per metonymiam*

miam sumitur pro Deo juxta illud (Luc. 15.) peccavi coram caelo. sic non esse à ratione alienum, ut septem spiritus stantes ante Thronum, accipiantur pro sedente in Throno, ad designandam ejus Majestatem. Ita etiam videtur sentire ex veteribus Ambros. Ansbertus in commentar. super Apocalyps. Sed etiam ab hac interpretatione nos divortium facimus. 1. Siquidem nititur falso præsupposito, sumens septem spiritus, pro ipso Dei filio, quod nimis incertum & controversum est. 2. Ejusmodi permutatio & allocis est sacris literis in audita, nulloq; exemplo statuminari potest, ut secunda Deitatis persona termino Spiritus septenarij indigeretur. 3. Potius contrarium Script: S. testatur Esa. II. v. 2. distinguens inter Christum Dei filium & Spiritum septiformem. 4. Quia in locis parallelis per 7. Spiritus non intelligitur ipse Filius Dei, nec intelligi potest, quia ipsemet Rivetus c. 4. sedentem in Throno statuit esse Dei Filium, de cujus Throno procedere dicuntur septem lampades, quæ sunt septem Spiritus v. 5. Ergò Filius Dei procederet à seipso, si septem spiritus idem essent, quod Filius Dei; quod absurdum. 5. Quia Filius Dei introducitur ut habens septem Spiritus: hi verò, ut qui habentur ab ipso Apocalyps. c. 3. v. 1. c. 5. v. 6. & quidem per modum processions c. 4. v. 5. quo ipso, differentia realis inter Filium Dei & Spiritus septem, ceu per characterem hypostaticum disertè ponitur. 6. Quia Christus, vel Filius Dei Apoc, c. 1. introducitur demùm v. 5. non Exegeticòs, uti Riveto videtur, cum Marlorato; sed de quo heic ex professo incipit agere B. Apostolus. 7. Quia particula illæ χ & $\delta\pi\theta$, realiter distincta objecta eaq; personalia inferunt adorationis & invocationis. Ingens etiam postulatum est, quod Rivetus pro Concesso sumit, non agi cap. 1. Apocalyps. de Deo Patre personaliter, sed de solâ Filij Dei personâ: Contrarium verò quilibet deprehendet c. 1. Apoc. v. 1. 2. 9. Confer Epilog. Apocal. c. 22. v. 13. 19. Neq; etiam ideò negandum est, Deum Patrem intelligendum esse, quando à Iohanne vocatur qui est, qui erat, & qui venturus est: quod idem

idem Epitheton filius sibi attribuat, ac de seipso usurpet. c. 1.
v. 8. Notum enim est, eodem Epitheto Filium Dei insigni-
ri, quod de Deo Patre efferi solet, ad denotandam veram &
essentialem Filij Dei Deitatem: sicuti etiam Utrique Nomen
essentiale יהוה est commune, ob communem essentiam. Nec
insuper veritati consonum est, dum per sedentem in Thro-
no, vel in sede Majestaticà interpretatur ipsum *Dei filium*
c. 4. Apocal. v. 3. *Rivetus*, hac in parte *Marlorati* ductum se-
cutus: cum potius interpretari debuisset de ipso *Deo Patre*:
Filij namque Dei per totum cap. 4. nulla fit mentio; sed po-
steà is introducitur ceu *Agnus* sumens librum clausum sigil-
lisque obfigatum 7. è dextra *sedentis in Throno* h. e. *Dei Pa-*
tris c. 5. v. 6. 7. ad aperiendum illum librum, refigendaque
ipsius sigilla v. 5. ideoque dignus iudicatus, cui divinus ho-
nor æqualis *sedentis in Throno* honori exhibeatur cap. 5.
v. 7. 8. 12. 13. Confer. c. 7. v. 10. 12. 15. 17. c. 11. v. 17. c. 12.
v. 5. 10. *Vidr.* insuper *Beza* in *Annot. B. Aret. &c.* hac in
parte *Riveto* & *Marlorato* contradicentes. Denique inconve-
niens exemplum producitur à *Riveto* desumptum à loquen-
di Spiritus S. more, dum *cælum pro Deo* passim usurpatur
Luc. 15. ex quo colligit ipse: *non esse à ratione alienum, ut se-*
ptem Spiritus ante Thronum accipiantur pro sedente in Throno
h. e. *Dei Filio*. Respond. 1. Non statim pro mente Spiritus
S. attripiendum & habendum, quod à ratione minimè alic-
num esse videtur: Ductum enim rationis, seposito Dei Ver-
bo, homo Christianus sequens facile errare potest. 2. Extra
dubitum est. Cælum sumi pro Deo in sacris sapissimè, non
tantum Luc. 15. sed etiam *Luc. 20. v. 4. Matth. 21. v. 15.*
Psal. 73. v. 9. Daniel. 4. v. 23. 1. Maccab. 4. v. 10. 24. 40.
vid. Ian. Drus. Proverb. Class. 2. lib. 3. Proverb. 204. p. 299.
lib. 3. praterit. p. 108. & lib. 1. p. 19. illud verò valde dubi-
um est, num Spiritus 7. in conspectu Throni, idem sint ac
Deus Filius in Throno sedens? cum illi ab hoc distinguan-
tur per certam differentiam eamque Characteristicam, perso-
nam

nam aliam, atq; aliam constituentem. 3. Concedimus ultrò, per Spiritus hos cè intelligi posse ipsum Deum; negamus verò, eum esse ipsam Filij Dei, aut etiam Dei Patris personam, ob rationes supra allatas.

*Septimò Neo-Ariani vel Photiniani tria circa interpretationem hujus voti Apostoloci comminiscuntur: 1. à Iohanne modum ac medium duntaxat mentione Spirituum 7 exprimi, quo Gratiam & Pacem à Deo proficisci in Ecclesias velit: 2. Atq; ita tacitè Dei ipsius, quem priùs nominaverat (h. e. Dei Patris) invocationem repetere Apostolum, utpotè cujus illi primò sint Spiritus, & cui quodammodo ministrant: 3. Votum hoc propriè ad Deum (Patrem) & Christum referri: *impropriè* ad Spiritus illos. Ita Iohan. Crell: lib. 1. d. uno Deo Patre sect. 3. argum. 2. p. 368. edit. Racov. A. 1631. Scopus hujus depravationis is unicus est, negare Spiritum S. esse Personam divinam, adeoq; cultu invocationis honorandum uti mentem suam apertè prodit Crell. d. l. p. 366. Resp. ad 1. Falsum est, modum quendam & Medium largiendi divinitus Gratiam & pacem à Iohanne exprimi, illudq; in consortium honoris ac cultus divini referri: cum enim Modus is, vel tale Medium extra essentiam divinam foras ad creaturas progrediens, ac Deo ministrans, ex mente adversariorum statuatur; utiq; invocationis, ac cultus juxta præscriptum primæ tabulæ objectum esse nequit citra Idolatriam: Jam verò septem Spiritus h. l. sunt objectum cultus divini ac invocationis juxta præscriptum primæ Tabulæ; quia æquè 7. Spiritibus, ac Deo Patri, & Filio honor ejus ejusmodi exhibetur, eadem repetitâ & retentâ appreciationis formulâ. Ergò per Spiritus 7. modus aliquis, vel medium aliquod extra divinam essentiam forâs progrediens, ac Deo ministrans intelligi nequit. Ad 2. ubi initiò notandum, hanc Photinianam sententiam parùm differre à præcedenti Riveti, præter id unicum, quod hic per Spiritus 7. intelligat Deum Filium: Photiniani verò ipsum Deum Patrem;*

Pro-

Proinde eadem responsiones contra *Photinianam* interpretationem militare poterunt, quas ad *Riveti* opinionem reposuimus, falsumque esse concludimus, per Spiritus 7. intelligi debere *ipsum Deum Patrem*: Edisserant ad hæc ubinam mentione Spiritum 7. *Deus Pater* veniat in scripturâ? quam Perduelles Christi subindè ad ravim crepant; & quænam quæso hujus torturæ & permutationis necessitas? Ad 3. falsum est, votum Apostolicum *improprie* refertur ad Spiritus illos 7. destructâ illâ Photinianâ hypothese, ac evicta, per Spiritus hos 7. non modum, vel quoddam medium extra essentiam divinam foras ad creaturas progrediens, in ijsque terminum sortiens, innuit; sed objectum cultus & honoris divini juxta præscriptum primæ tabulæ genuinum; quod autem hoc pacto comparatum; ad illud non *improprie*, sed *propriissimè* votum & invocatio dirigitur. Id quod evincit formula appreciationis invariata, ac non solum ad *Deum Patrem, & Filium Dei*; sed etiam ad *Spiritus 7.* directa.

Remotis: itaque alienis & peregrinis opinionibus, ac interpretationibus: restat ut genuinum sensum adsignemus.

Octavo igitur loco, per Spiritus 7. intelligitur *Spiritus S. persona, septemplex munere insignita*: ubi septenarius non præcisè pro numero certo accipiendus; sed ex usu linguæ S. pro multitudine & varietate. Sententia hæc orthodoxa sequentibus statumatur fundamentis: 1. Desumitur à *propriâ Tertiæ Deitatis personæ Nomenclaturâ*, quâ singulari modo Spiritus vocatur *Marc. c. 1. v. 10. Ioh. c. 1. v. 32. 33. Apoc. 2. v. 7. 17. c. 3. v. 6. 13. 22.* & adjecto Epitheto *Spiritus Sanctus Psal. 51. v. 13. Esa. 64. v. 11. Matth. c. 28. v. 19. Ioh. c. 20. v. 22. Luc. 3. v. 16. 22. Act. 2. v. 3. c. 5. v. 3. 1. Ioh. c. 5. v. 7. Iudæ. v. 20.* quo pacto à reliquis Deitatis personis distinguitur, & h. l. mentione Spiritum 7. exprimitur per Metonymiam *Effecti pro causa*, sumtoque munero certo pro incerto, ad exprimenda varia Spiritus S. dona, quæ Ecclesiæ confert, ijsque eam ornat, confer *Esa. 11. v. 2. 3. Sap. 6. 7. v. 22.* 2. Ducitur ab *adorationis, & invocationis cultu*, juxta præscriptum primæ tabulæ, qui non nisi vero Deo, adeoque personæ verè divinæ competit: Jam

B

verò

verò Spiritus S. mentione Spirituum 7. indigetatus à Jo-
hanne invocatur & adoratur cultu juxta præscriptum pri-
mæ tabulæ vero Deo competente; Ergò Spiritus S. mentio-
ne Spirituum 7. indigetatus erit verus Deus adeoq; per-
sona verè divina. 3. Quia dicuntur Spiritus hi 7. esse in
conspectu Throni Dei, scilicet *Patris*, quibus verbis innuitur
identitas essentia & Majestatis verè divinæ Spiritus S. cum
Deo Patre, ideò c. 5. v. 6. haberi dicuntur *ab Agno in Medio
Throni*, & simul exprimitur differentia personalis inter Pa-
trem, & Spiritum S. Nihil enim realiter sine ullo respectu
prorsus idem, dici potest esse in conspectu alterius; ut qui-
dem Spiritus S. à septemplexi munere denominatus, in con-
spectu Throni Dei Patris esse dicitur. 4. Quia B. Iohannes
explicat in sequentibus quinam sint illi *Spiritus 7.* eosq;
postmodum ad *unitatem* redigit *Apoc. 2. v. 7. 17. c. 3. v. 6. 13.
22. c. 22. v. 17.* *Qui habet aures ad audiendum, audiat, quid spiri-
tus dicat Ecclesiis*; ubi peculiare officium ac opus Spiritui.
S. apud Ecclesiam adscribitur sc. in docendo, instruendo, il-
luminando, convertendo & donis variis exornando confi-
rens: ubi præcipuè notandum, quod non *alius hic sit Spiritus*,
ac à quo B. Apostolus suprâ in Exordio c. 1. v. 4. *Gratiam &
Pacem Ecclesiis apprecabatur*. Unde argumentum: Spiritus
Ecclesias docens, instruens, convertens illuminans, donis
suis exornans est persona ordine Tertia in Deitate subsi-
stens; uti in confesso apud omnes Christianos: crepitum
enim Diaboli, *Semi-Judeos & Paganos-Photinianos*, hac in
parte non curamus. Jam verò 7. Spiritus c. 1. v. 4. sunt il-
le ipse Spiritus docens, instruens convertens, illuminans ac
donis exornans Ecclesias l. d. adeoq; realiter conferens,
id quod voto suo B. Johann: cum sollicitabat. E. Spiritus 7.
c. 1. v. 4. sunt persona ordine Tertia in Deitate subsistens.
5. Quia c. 4. v. 5. Spiritus hi 7. dicuntur *ἐκπορεύεσθαι* & procede-
re à sedente in Throno h. c. à Patre, quo ipso innuitur *chara-
cter hypostaticus processionsis & spirationis Spiritus S. à Pa-*

tre Ioh. c. 15. v. 26. per quem Spiritus S. ceutertia perso-
na divina constituitur, & à Patre, Filioq; distinguitur: ubi
Filius Dei ab actu spirandi Spiritum S. non excluditur, sed
simul includitur: ideoq; de ipso dicit B. Johannes, quod
habeat 7. Spiritus Dei Apoc. c. 3. v. 1. c. 5. v. 6. Conf. Apoc. 22.
v. 1. ubi Spiritus S. ceu flamen procedere dicitur de Throno
Dei (Patris) & Agni, ex Daniel c. 7. v. 10. 6. Accedit em-
phatica repetitio voti hujus Apostolici ad septem Spiritus di-
recti, in textu Syriaco edit. Lugdunens: Bat. ex M. S. Ioseph.
Scalig. auctore Ludovico de Dieu. A. 1627. Ubi bis incul-
cantur verba & à septem spiritibus &c: & quamvis hanc re-
petitionem ceu superfluum statuit auctor ille in Notis, ac pro-
inde in suâ editione iterationem verborum omisit: non ve-
rissimile tamen videtur sine causâ repetita eadem esse ver-
ba in textu; sed ob *emphasin insignem*, ac differentiam in nu-
endam inter Spiritus alios creatos, & huncce *septiformem in-
creatum*. 7. Atq; sic nobiscum de Spiritus S. personâ septi-
formi munere, ac dono insigni, votum hocce interpretati
sunt ex *Patribus* Justinus Martyr *parenese ad Græcos*, Ans-
helm. *explicante Ludov. ab Alcas*, Ambros. Ansbert. *in Glossa*
ordinar. Rupertus Tuiciniens. &c. ex Pontificis, Ambros. Ca-
tharin. *super Epistol. Rom. fol. 1.* ubi sic scribit: *Spiritus S.*
hoc septenario Numero, propter illius septem dona distincia signi-
ficatur. Georg. V Vicel: *in postill. d. Sanct. part. 2.* Ex Calvi-
nians. Johann: Luidius Oxoniens: Angl. *in suis ad Bezam li-*
teris ubi 5. argumenta urget pro hac sententia, quæ ipsa
tanti ponderis agnovit Beza, ut his refragari non potuerit,
ac proinde priorem sententiam deserere coactus sit in *Notis*
minorb. supra Apoc: c. 1. v. 4. Amand. Polan. *Syntagm: lib. 2.*
c. 35. fol. 197. & lib. 3. c. 6. fol. 218. F. Benedic. Aret. *supra*
hunc. loc. G. Pignetius, S. Mayer. A. Marloratus in commentar:
super h. l. Guillihelm. Bucan. Inst. l. 3. c. 7. Loc. 6. & 31. &c.
Atq; ita pro tempore de voto Iohanneo ad Spiritum S. in Ex-
ordio Apocalyps. directo, pro capto programmatis differ-

visse sufficiat ; uberiorem de *Spiritus S.* personâ , & officio
doctrinam sacræ Homiliæ proponunt, ad quas Cives Acade-
micos remittimus, eosq; paternè hortamur, ut diligenti
verbi Dei auscultatione, assiduis precibus vitâ professione
Evangelij dignâ, Templum Spiritui S. in cordibus suis præ-
parent, frondibus Christianarum virtutum exornent, o-
mnisq; generis vitia & peccata vitent, quibus ceu sordibus
Spiritus S. hospitium inquinatur, ipseq; hospes cœlestis do-
micilium suum deserere cogitur: abstineant cum primis à
crapulâ, ab ebrietate, comestationibus, comotationibus;
Mysterio iniquitatis: quod malè feriat in juniores exactio-
nibus intolerabilibus, occultè exercere solent; sint dediti
temperantiæ, castitati, sobrietati, ac pietati. *Terra enim car-
nis nostræ, nisi abiduis fuerit subacta culturis, citò de segni Ocio
spinas, tribulosq; producit, & partu degeneri, dabit fructum non
Horreis inferendum, sed ignibus cremandum*: Custodienda
gitur nobis omnium germinum seminumq; generositas,
quam ex summi agricolæ plantatione virtute Spiritus S.
concepimus, & vigilis sollicitudine providendum, ne *Dei mu-
nera aliqua invidentis inimici fraude violentur, & in Paradiso
virtutum concreseat sylva vitiorum*; uti piè monet Leo Serm.
4. d. Pentecostal. *Jejunio 10. c. 3 fol. 856. Bibl. Patr. Tom. V.
part. 2.* Hortamur etiam atq; etiam ut Deum omnis boni &
doni fontem, in Spiritu & veritate precibus ardentibus
convenient, ut *Serenissimo ac Invidiosissimo Regi Polon. & Sue-
ciae VLADISLAVO IV. Regi, ac Domino nostro clementissi-
mo; Serenissimo item, ac Potentissimo Electori Brandenburgico,
Domino ac Nutritulo nostro munificentissimo, ex altis bene-
dicere, longæ vitæ, prosperâ valetudine, felici in Regimi-
ne successu, affulgere; nobisq; almam pacem, quæ in orbe
ubivis exulat, largiri dignetur. Imbue tu Spiritus alme cha-
rismate tuo septiformi, Cor Regium, & animos Inclitorum De-
putatorum ac Delegatorum, ut unicè pacem meditentur, ea quæ ad
pacem Hierusalem sunt, quarant, loquantur, urgeant, desiderent,
& opere*

Et opere ipso adimpleant: per Et propter Pacis principem, Sospitorem, Intercessorem nostrum, Et Mediatorem Dei Et Humanum unicum C. I. cum quo, Et Deo Patre, tibi sit laus, honor Et gloria in secula æviterna. Amen?

IN MIRACULOSÆ PENTECOSTES
SOLEMNITATEM.

A More cuncti ducimur scientia,
Miracula quando prominent,
Aut rariores facta nosmet detinent,
Non visa Patrum seculis.
Et qui supernis non reficeremur sonis,
Cum non amet mens ocia:
Invisitata fata pandit SPIRITVS
JEHOVAH dives gratia.
Idcirco parulis hauriamus auribus
Nostra salutis dogmata.
Ignara gens ne simus, instar ethnica
Cohortis, Et male conscia.
Flatus Triados altissima nunc deteger
Decreta longi temporis,
Et nos in omnem veritatis tramitem
Potente ducet numine.
Docere namq, novit omnium optime,
Qua scire refert maxime.
Nam solus ille recta claustris perspicit,
Solis remota a lumine.

Ab-

Abstrusa fati cernit & conamina
Per sempiterna tempora.
Quot vasta numero guttulas dent aquora,
Atomosq; arena littora,
Scrutator hicce colligit dexterrime,
Erroris absq; flexibus.
Nam sicut alto Phœbus axe lumina
Deflectit ad res infimas,
Et cuncta radijs lustrat ardentissimis
Objecta fluidas per vias:
Sic luce clara permeat recondita
Flamen sub astris mystica.
Nec hostis instar invidet, qua posteris
Futura nova commoda.
Sed sponte prasens est piorum cœtui
Cœli rimenti Numina.
Splendentis aethra quolibet sub sidere,
Vbi fœta tellus pariturit.
Idola removeret in furore subdola,
Queis nullus usus aurium,
Queis pleetra lingua non sonant per æerem,
Nec ulla cernunt lumina.
Sunt vana dextra marmorisq; robora,
Pedibusq; motus nullibi.
Contra polorum conditorem predicat,
Illius & potentiam,
Quâ montium fumare cogit vertices,
Quoties minatur stipite.

Hinc

Hunc esse solum dicitur verum Deum,
Deos regere nec plurimos:
Divinitatis ac simul Triadem docet,
Quæ digna crebris victimis.
Parensq; summo primus est in ordine,
Cui Gnatus adstat unicus,
Ab hisq; procedens sacrum Spiraculum,
Eiusdem honoris est capax,
Et prona memorat cœlitum commercia,
Cum casus asper imminet.
Christi triumphum, plurimo qui sanguine
Est partus, amplum concinit,
Et regna Superum nunc aperta homunculis,
Quos dirus anguis laferat.
Et hoc per oras universas largiter
Disseminari precipit,
Ne quis salutis negligenter orbita
Pericla vitæ præferat.
Vbi laude non satis licebit prosequi
Signum favoris maximum.
Non una vox est disitis tot gentibus
Sub Solis alto tramite,
Miraculosus inde raptus proditur,
Lingua patescunt ignea,
Et celsa varij dona prendunt incola,
Idioma vocis dum sonat.
Quod cuiq; formârant Lares sub altero
Cœli calentes fornice,

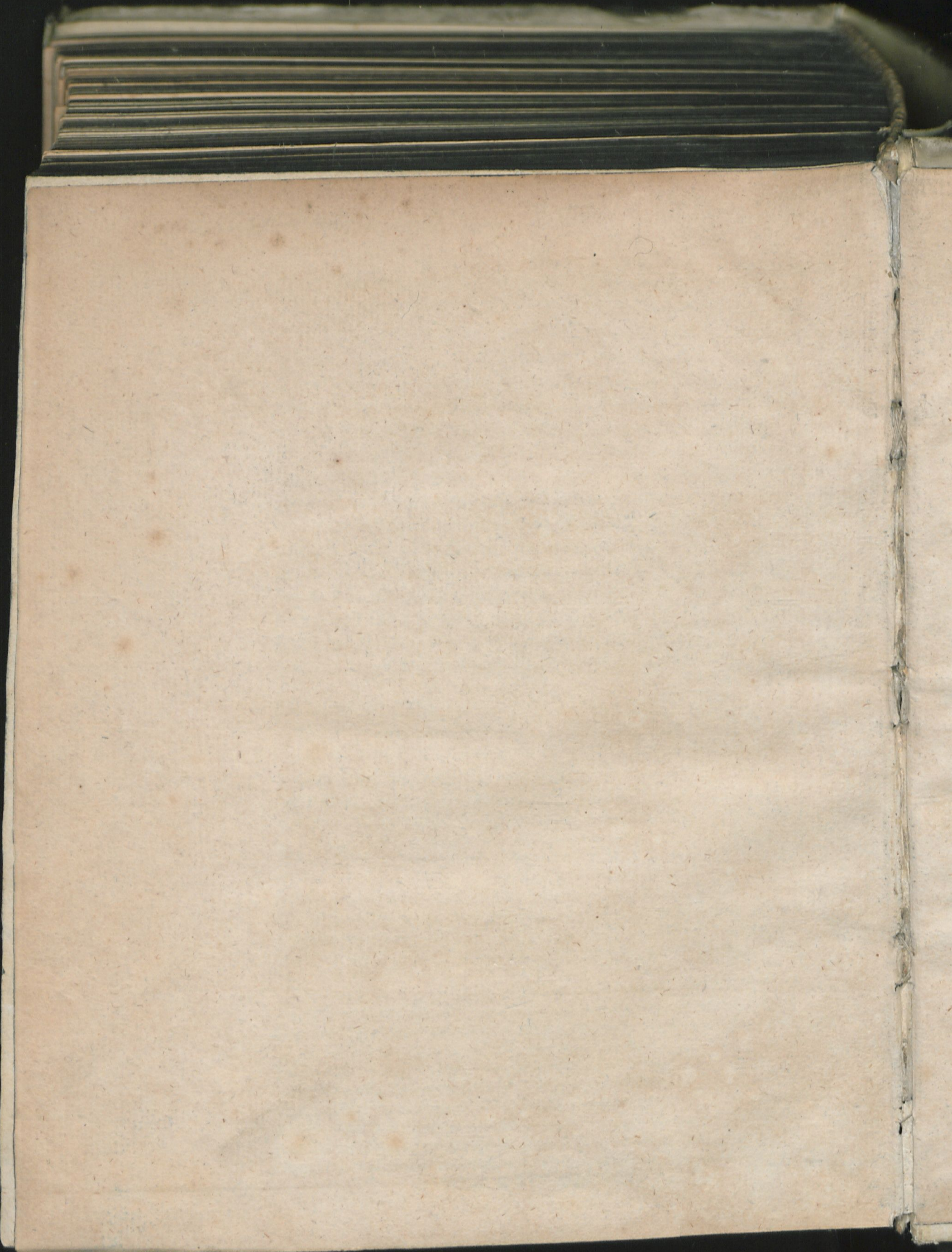
Animos

Animos tremor metusq; turbat plurimus,
Dum causa manet incognita.
Hæc illa perquam rara sunt miracula,
Quæ nostrâ tangunt pectora,
Rerumq; variarum ferunt scientiam,
Viamq; cœli detegunt.
Hic nemo sese prodat, Et ceu nescius
Impunè spernat gratiam.
Quæ sola rictus inquei Cerberi,
Orciq; fauces obstruit.
O ter, quaterq; cautus ille, qui sacri
Sermonegaudet Flaminis,
Et recta cultui dicata Numinis
Flexo frequentat poplite.
Immixtus ille cœlitum choro, Dei
Laudes sonabit perpetim.

M. Christophorus Eilardus
P. P.

Anno 1635.

Umg. VI 18

ULB Halle
003 018 784

3

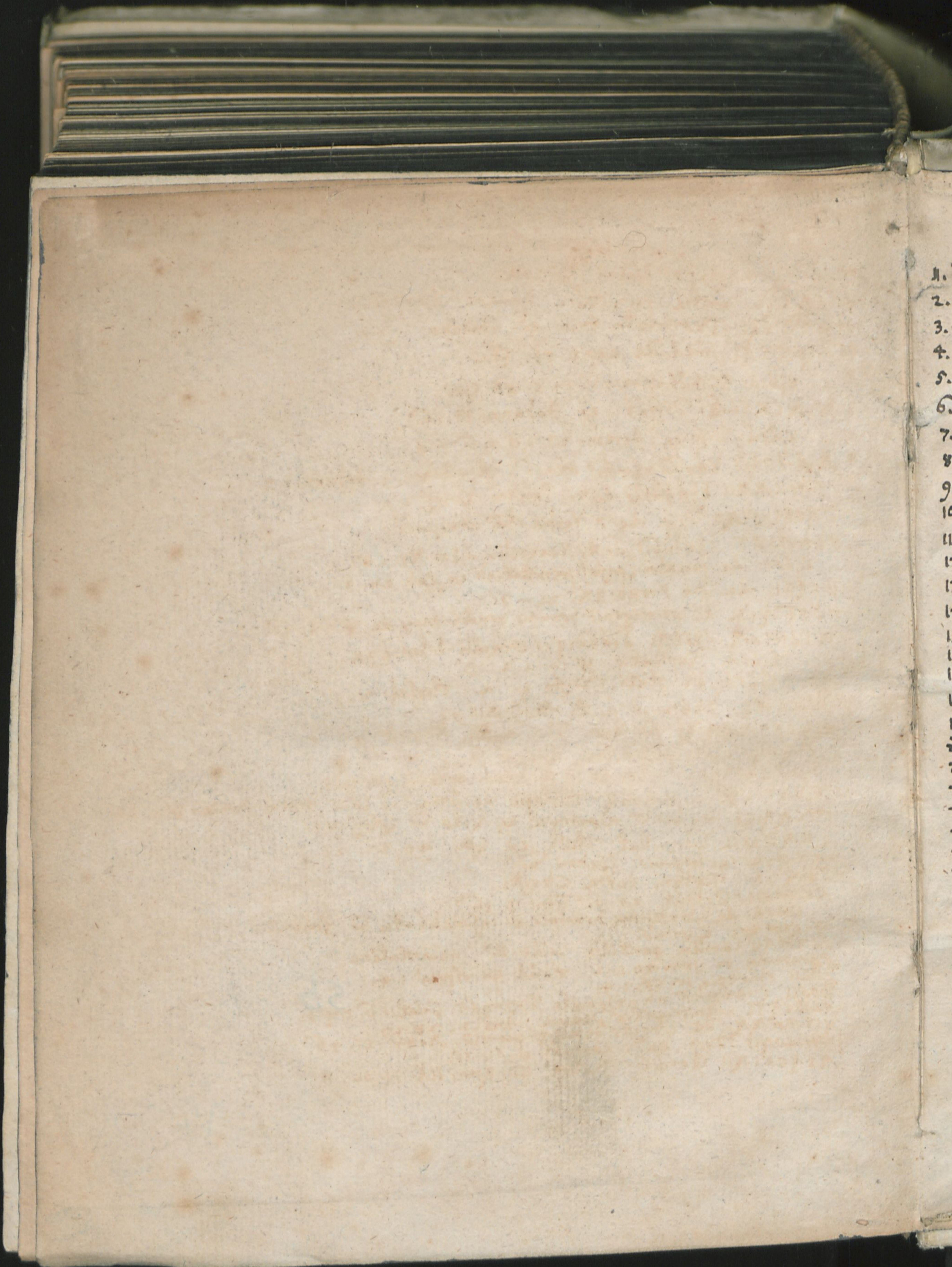

Sb.

Relio
VD 17

Z

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.

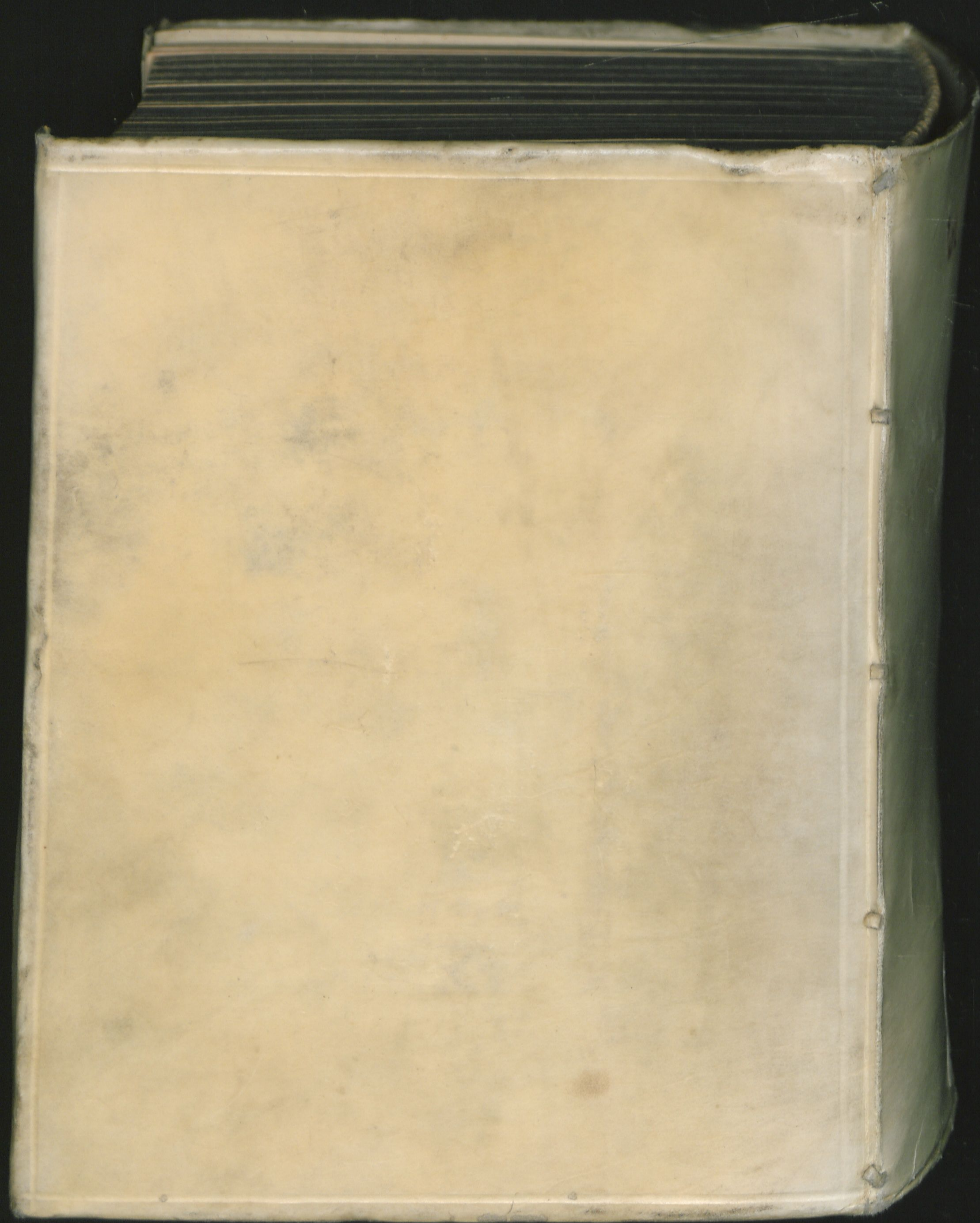
• Elencbús tractatiónu hoc volum: comprehensivum.

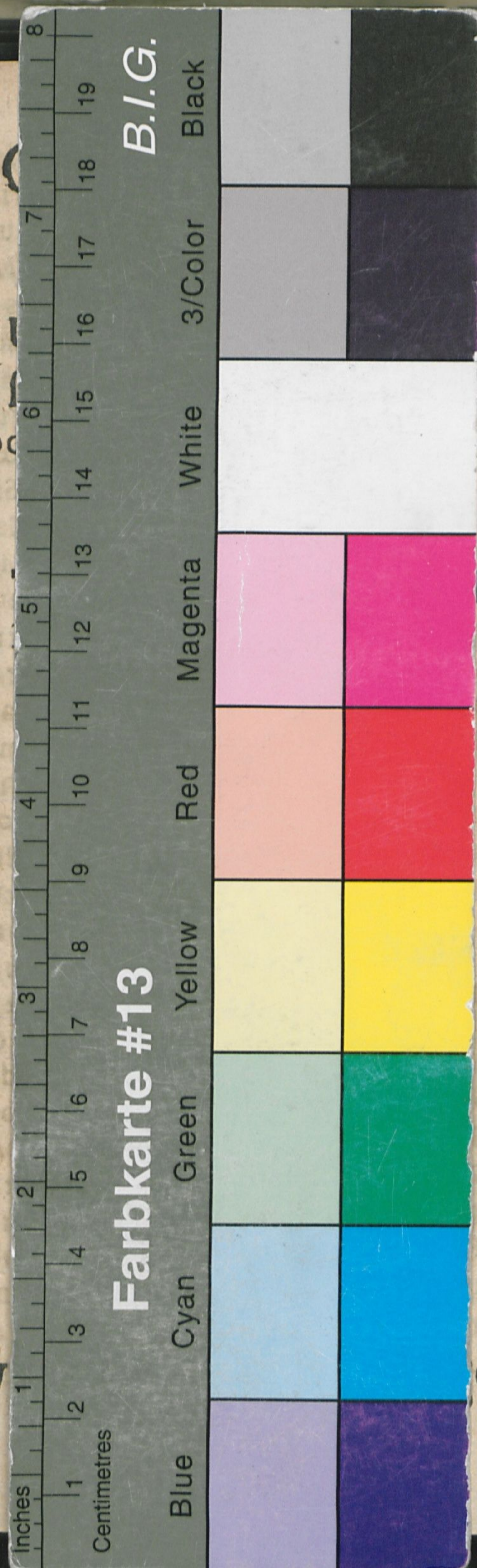
1. BECCERI analysi Psalmi secundi.
2. GESNERI contra primatum Romani Pontificis.
3. HUTTNERI Theoremata tria ex Jobann: 1. 29.
4. FÖRSTERI medulla capit: 53. Esai:
5. Eiusd: Disputationes V. in c. 53. Esai:
6. WINKELM: Disput: ex Jobann: III. 16.
7. Eiusd: Disput: ex Jerem: 23. 3. 4. 5. 5. 7. 8.
8. MAJORIS apobupis oraculi Apostolici 1. Jobann: 1. 7.
9. THUMMII ex h: verbis dicti Paulini Coloss: 2. 9.
10. FRORESENII Disput: de 7 Verbis Christi novissimis. Autor DANUBIENSIS.
11. SCHMIDT ex h: verbis dicti Evangelici Luc: XI. 28.
12. Eiusd: de peccator Confes: penitentiali ex Job: 24. 13.
13. BERGII de loco Prop: II. 22 - 31.
14. HÖFFNERI de primigenia hominis conditione, ex Gen: 1. 26. 27.
15. WILHELM: ZYSERI Diaboli oraculi Job: 1. 29.
16. Eiusd: Explicatio Ps. 14. 1. 2. 3.
17. Eiusd: de Anti. Christo ex 2. Thessal: 2.
18. BULAI ex h: verbis dicti Hof: XIII. 9.
19. HÜLSMANNI meditatio ad dictum Rom: IV. 25.
20. LANGII protuevangeliu, Genes: 3. 15.
21. Eiusd: Jesus typicus in sacrificiis veteru ostensus.
22. MARTINI assertio theologic: de curia ad locu Jerem: XXXI. 31 - 34.
23. HENRICI mysteriu economie ex dicto ad Coloss: 2. 9.
24. CUNDISII exercitatio theol: ex Esai: 49. 22. 23.
25. Ziegna expositio Psalmi 2.
26. LANGGE septem verba Christi.
27. KUNZE Disput: ex 1. Tim: 3. 16.
28. Eiusd: de Confessione hominis ab infidelitate ad fidem.
29. GERHARDI Cyrillus.
30. OLEARIi lumen gentium Luc: II. decantatum.
31. 32. Programma ex Gen: 49. 11. 12. Aliud ex Apocal: 1. 4.
33. ZILLI philologia in Esai: 1. 4.
34. BOSII Evangelium anathemate desensu, Galat: 1. 6. 7. 8. 9.
35. ALBERTI magnificentia divina Joel: 2. 28. 29.
36. NIEMANNI de Christi devoti querela, Matth: 27. 46.
37. THILONIS Disput: ex 1. Corinths: 2. 14. 15.
38. MEYCKENII Exercit: theolog: ad Rom: II. 31. 32.

ung II 18

VD 17

Z

32.

hh)

PEN.

grinis,

piritibus

ITVS

UACA-

NÆ

V.

ebadij.